

DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, JUSTITIE EN WERK
DE VLAAMSE MINISTER VAN WELZIJN EN ARMOEDEBESTRIJDING, CULTUUR EN GELIJKE KANSEN

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

- Ontwerp besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van regelgeving over de gemeenschapsinstellingen en het Vlaams detentiecentrum, de erkenning en subsidiëring van de diensten voor herstelgerichte en constructieve afhandeling en de begeleiding elektronische monitoring in het kader van de overdracht naar het Agentschap Justitie en Handhaving
- Definitieve goedkeuring

Samenvatting

Met voorliggend besluit wordt de erkenning en subsidiëring van de HCA- diensten een bevoegdheid van het Agentschap Justitie en Handhaving.

Daarnaast worden de organisatie van de capaciteit van elke gemeenschapsinstelling, alsook van de verschillende afdelingen gemeenschapsinstellingen en de samenstelling en de werking van de begeleidingscommissie een bevoegdheid van de minister bevoegd voor justitie en handhaving.

Tenslotte wordt voorzien dat de begeleiding van minderjarigen in het kader van elektronische monitoring zal worden opgenomen binnen het Agentschap Justitie en Handhaving.

1 SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT

Beleidsveld: Opgroeien en Justitie en Handhaving

Inhoudelijk structuurelement: Jeugddelinquentie

A. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Wetgevingsadvies

Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het taal- en wetgevingsadvies 2025/413 van 15 oktober 2025.

Advies Raad van State

Op 24 oktober 2025 werd het voorontwerp van besluit principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering (VR 2025 2410 DOC.0967-1-2).

Op 24 november 2025 verstrekte de Raad van State haar advies nr. 78.382/16.

Hieronder wordt ingegaan op de opmerkingen van de Raad van State en de wijzigingen die werden aangebracht aan het ontwerp en de artikelsgewijze bespreking naar aanleiding van het advies.

- Gevolg gevend aan de opmerkingen van de Raad van State onder de randnummers 4.1. tot en met 4.7, 7 en 8 wordt de rubriek rechtsgronden en vormvereisten van de aanhef van voorliggend ontwerpbesluit aangepast.
- De Raad van State merkt op onder randnummer 4.8. dat artikel 10 van het ontwerp met betrekking tot het uitstel van de gefaseerde inwerkingtreding van elektronische monitoring geen doorgang kan vinden bij gebrek aan decretale rechtsgrond. Een beroep op artikel 20 BWHI is volgens de raad niet mogelijk om de toepasselijkheid van een decreet te schorsen. We verduidelijken dat de bepalingen over elektronische monitoring in het decreet wel degelijk in werking zijn treden, er is geen sprake van schorsing van het decreet. Wel bepaalt de Vlaamse Regering de modaliteiten van de uitrol, zonder tegen het decreet in te gaan. Dit laat toe om per regio de implementatie van elektronische monitoring voor te bereiden met alle betrokken kernpartners i.c. jeugdrechters, sociale dienst jeugdrechtbank, parket, betrokken politiediensten, hulpverleningspartners en de noodzakelijke praktijkervaring op te doen per regio. In de regio's waar elektronische monitoring praktisch nog niet mogelijk is, zullen jeugdrechters dit ook niet opleggen, ook al bestaat juridisch deze mogelijkheid wel op basis van het jeugddelinquentiedecreet.
- Er wordt geen gevolg gegeven aan de opmerking onder punt 5 om het ontwerp nog ter advies voor te leggen aan de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. Voorliggend ontwerp brengt geen inhoudelijke of strategische wijzigingen in de opdrachten of de werking van de gemeenschapsinstellingen, de begeleiding in het kader van elektronische monitoring of de werking van de HCA-diensten maar betreft louter de technische uitwerking van de overdracht van bepaalde onderdelen van het jeugddelinquentierecht naar het Agentschap Justitie en Handhaving.
- Gevolg gevend aan de opmerking van de Raad van State onder randnummer 6 wordt de bevoegdheid van de minister, bevoegd voor justitie en handhaving, ook toegevoegd aan de uitvoeringsbepalingen van de diverse besluiten die met dit ontwerp worden gewijzigd, met name het Besluit Voorzieningen Jeugdhulp, het besluit tot inrichting van de gemeenschapsinstellingen, het Besluit Gemeenschapsinstellingen en het besluit betreffende de elektronische monitoring voor minderjarigen. Deze wordt toegevoegd in de tekst van het ontwerp via een nieuw artikel 5, 8, 10 en 15.
- Gevolg gevend aan de opmerking onder punt 9 wordt via een nieuw artikel 4 de verwijzing naar het Fonds Jongerenwelzijn in artikel 70 van het besluit voorzieningen Jeugdhulp vervangen, gelet op de ontbinding van het Fonds op 1 januari 2023.

- De Raad van State merkt onder randnummer 11 op dat de definitie en de taakverdeling van elektronische monitoring in het ontwerp niet verenigbaar zijn met de definitie van elektronische monitoring in de huidige stand van het decreet van 15 februari 2019 'betreffende het jeugddelinquentierecht'

Bijgaand ontwerp gaat inderdaad uit van de aanname van het ontwerp van decreet 'over de overdracht van de gemeenschapsinstellingen en het Vlaams detentiecentrum aan het Agentschap Justitie en Handhaving en tot wijziging van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht', waarin de overdracht wordt geregeld van de begeleiding in het kader van elektronische monitoring van minderjarigen van de sociale dienst naar het Agentschap Justitie en Handhaving. De inwerkingtreding van dit ontwerpbesluit zal dan ook worden afgestemd op de inwerkingtreding van de betrokken decretale wijziging na de goedkeuring in het parlement.

2 INHOUD

A. ALGEMENE SITUERING

Het Vlaams regeerakkoord 2024-2029 bepaalt dat de gemeenschapsinstellingen en het Vlaams detentiecentrum, met inbegrip van het personeel en budget, integraal worden overgeheveld naar de Vlaamse Justitie.

Met dit besluit wordt de organisatie van de capaciteit van elke gemeenschapsinstelling, alsook van de verschillende afdelingen gemeenschapsinstellingen en de samenstelling en de werking van de begeleidingscommissie een bevoegdheid van de minister bevoegd voor justitie en handhaving.

Het Vlaams regeerakkoord 2024-2029 bepaalt verder dat alle soorten van justitiële bemiddeling worden gecentraliseerd binnen het beleidsdomein Justitie en Handhaving. Met dit ontwerpbesluit wordt de erkenning en subsidiëring van de HCA- diensten een bevoegdheid van het Agentschap Justitie en Handhaving.

Verder regelt dit besluit dat de begeleiding van minderjarigen tijdens een elektronische monitoring zal worden opgenomen binnen het Agentschap Justitie en Handhaving.

Ten slotte wordt de uitrol van elektronische monitoring uitgesteld tot ten laatste 1 januari 2027.

B. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Artikel 1. Met deze wijziging wordt de erkenning en subsidiëring van de HCA- diensten een bevoegdheid van het Agentschap Justitie en Handhaving. De programmatie van de HCA-diensten wordt een bevoegdheid van de minister bevoegd voor justitie en handhaving.

Punten 1° en 3° betreffen een louter materiële rechtzetting ten gevolge van de ontbinding van het Fonds Jongerenwelzijn op 1 januari 2023.

Artikel 2 betreft een louter materiële aanpassing van de termijn waarbinnen de HCA-dienst contact moet opnemen met de betrokken personen als die zelf nog geen enkel initiatief genomen hebben na de ontvangst van voorstel tot herstelbemiddeling of herstelgericht groepsoverleg. De termijn wordt afgestemd op de termijn van 8 werkdagen zoals voorzien in het decreet jeugddelinquentierecht.

Artikel 3 betreft een louter materiële aanpassing van de termijn waarbinnen de HCA-dienst contact moet opnemen met de betrokken personen als die zelf nog geen enkel initiatief genomen hebben na

de ontvangst van het voorstel voor het uitvoeren van een positief project. De termijn wordt afgestemd op de termijn van 8 werkdagen zoals voorzien in het decreet jeugddelinquentierecht.

Artikel 4 betreft een louter materiële rechtzetting ten gevolge van de ontbinding van het Fonds Jongerenwelzijn op 1 januari 2023.

Artikel 5. Via deze wijziging wordt de bevoegdheid van de minister, bevoegd voor justitie en handhaving, toegevoegd aan de uitvoeringsbepalingen van het besluit Voorzieningen Jeugdhulp voor wat betreft de HCA-diensten.

Artikel 6. Met deze wijziging worden de organisatie van de capaciteit en de maximumcapaciteit van elke gemeenschapsinstelling, alsook van de verschillende afdelingen gemeenschapsinstellingen en de samenstelling en de werking van de begeleidingscommissie een bevoegdheid van de minister bevoegd voor justitie en handhaving.

Artikel 7. Aangezien bij het decreet over de overdracht van de gemeenschapsinstellingen en het Vlaams detentiecentrum aan het Agentschap Justitie en Handhaving en tot wijziging van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht, zoals principieel goedgekeurd op 6 juni 2025 de volle eigendom van de gebouwen en aanhorigheden van de gemeenschapsinstelling De Grubbe en Tongeren wordt overgedragen van het agentschap Opgroeien naar de Vlaamse Gemeenschap, worden artikel 11 en 14 van dit besluit opgeheven.

Artikel 8. Via deze wijziging wordt de bevoegdheid van de minister, bevoegd voor justitie en handhaving, toegevoegd aan de uitvoeringsbepalingen van het besluit tot inrichting van de gemeenschapsinstellingen voor wat betreft de organisatie en capaciteit van de gemeenschapsinstellingen en de samenstelling en de werking van de begeleidingscommissie.

Artikel 9 wijzigt de bestaande delegatie om de voorwaarden voor de samenwerking tussen de multidisciplinaire teams binnen de gemeenschapsinstellingen en externe deskundigen of organisaties met relevante expertise te bepalen, opdat de administrateur-generaal van het Agentschap Justitie en Handhaving hiertoe bevoegd wordt.

Artikel 10. Via deze wijziging wordt de bevoegdheid van de minister, bevoegd voor justitie en handhaving, toegevoegd aan de uitvoeringsbepalingen van het besluit Gemeenschapsinstellingen voor wat betreft de organisatie, samenstelling en werking van de verschillende afdelingen van de gemeenschapsinstellingen.

Artikelen 11 tot en met 13 voorzien in de overdracht van de begeleiding in het kader van elektronische monitoring van minderjarigen van de sociale dienst naar het Agentschap Justitie en Handhaving.

Artikel 14. Hiermee wordt de uiterlijke datum voor de uitrol van elektronische monitoring over Vlaanderen aangepast naar 1 januari 2027. Vanaf medio september 2025 respectievelijk het najaar van 2025 zal de toepassing van EM verruimd worden tot het gerechtelijk arrondissement Antwerpen, afdelingen Mechelen en Turnhout respectievelijk West-Vlaanderen. Gelet op het belang van een gefaseerde en kwaliteitsvolle implementatie in elk gerechtelijk arrondissement in nauw overleg met de betrokken partners (politie, openbaar ministerie, jeugdmagistratuur, sociale dienst en regionale hulpverleningspartners) volgt de uitrol in Oost-Vlaanderen, Limburg, Leuven en Halle-Vilvoorde in 2026.

Artikel 15. Via deze wijziging wordt de bevoegdheid van de minister, bevoegd voor justitie en handhaving, toegevoegd aan de uitvoeringsbepalingen van het besluit elektronische monitoring voor minderjarigen.

Artikel 16 bepaalt de datum van inwerkingtreding van dit besluit op 1 januari 2026.

3 BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De voorliggende bepalingen hebben geen budgettaire impact voor de Vlaamse overheid.

De noodzakelijke herverdeling van de budgetten gebeurt bij de begrotingsopmaak 2026.

Bij de overdracht van de gemeenschapsinstellingen en het Vlaams detentiecentrum naar de Vlaamse Gemeenschap en de overdracht van de begeleiding van minderjarigen in het kader van elektronische monitoring naar het Agentschap Justitie en Handhaving, wordt er wel personeel over gedragen. Dit wordt een ander besluit geregeld worden, dat afzonderlijk aan de Vlaamse Regering zal worden voorgelegd.

Het advies van de Inspecteur van Financiën werd verleend op 10 oktober 2025.

Met toepassing van artikel 31 §2 2° van het BVR VCO is voor dit dossier het gemotiveerd akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, niet vereist.

B. ESR-TOETS

De ESR-impact van voorliggend voorstel is ESR neutraal.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Dit ontwerp heeft geen impact op het personeel van de Vlaamse Overheid.

Bij de overdracht van de gemeenschapsinstellingen en het Vlaams detentiecentrum naar de Vlaamse Gemeenschap en de overdracht van de begeleiding van minderjarigen in het kader van elektronische monitoring naar het Agentschap Justitie en Handhaving, zal er wel personeel worden overgedragen. Dit zal via een afzonderlijk besluit geregeld worden, dat ook afzonderlijk aan de Vlaamse Regering zal worden voorgelegd.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Voorliggend ontwerp van besluit heeft geen weerslag op het personeel, de werkingsuitgaven, investeringen, schuld en ontvangsten van de lokale besturen.

E. VERDER TRAJECT

Na definitieve goedkeuring volgt de publicatie in het Belgisch Staatsblad.

F. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar goedkeuring te geven aan het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering;
- 2° de Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk te gelasten te gelasten het voormelde besluit van de Vlaamse Regering in extenso te laten publiceren in het Belgisch Staatsblad.

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk

Zuhal DEMIR

De Vlaamse minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen

Caroline GENNEZ